

MVCRX03PDK08
prvotní identifikátor

odbor všeobecné správy
náměstí Hrdinů 1634/3
Praha 4
140 21

Č. j. MV- 88097-9/VS-2017

Praha 8. prosince 2017
Počet listů: 5
Přílohy: 4 – dle textu

Rozeslat dle rozdělovníku

INFORMACE č. 27/2017

Určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů – tiskopisy

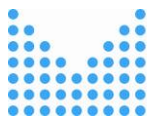
- doplnění Informace č. 4/2008, doplněné informací č. 7/2017 (dále viz upozornění na novou právní úpravu od 1. 1. 2014 a související změny)

S ohledem na četné dotazy matričních úřadů související s určením otcovství souhlasným prohlášením rodičů před matričním úřadem a s ohledem na změnu právní úpravy na úseku rodinného práva a na úseku přestupků uvádíme následující.

1. Předložení těhotenského průkazu při přijetí souhlasného prohlášení o určení otcovství

Dne 16. 6. 2008 byla Ministerstvem vnitra rozeslána metodická Informace č. 4/2008, týkající se „Určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů před matričním úřadem“. V příloze č. 4 a 5 uvedené informace jsou připojeny *doporučené* vzory „Zápisů o určení otcovství k nenarozenému/narozenému dítěti souhlasným prohlášením rodičů před matričním úřadem“. Mezi doklady, které budoucí rodiče předkládají k určení otcovství souhlasným prohlášením k nenarozenému dítěti je uveden i těhotenský průkaz.

Z povahy věci plyne, že je především třeba, aby byla žena v okamžiku prohlášení skutečně těhotná; pokud by se dodatečně zjistilo, že otěhotněla až později, toto předčasné prohlášení by nemělo za následek určení otcovství, což by bylo možno zpochybnit určovací žalobou. Uvedené vyplývá i z Komentáře k Občanskému zákoníku II, Rodinné právo (Hrušáková/Králíčková/Westphalová a kol., Nakladatelství C. H. Beck, 2014, str. 542).

Správní orgán postupuje tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti¹. Matriční úřad proto nemůže mít pochybnosti o tom, zda žena, která spolu s mužem činí souhlasné prohlášení o určení otcovství, je či není těhotná.

V návaznosti na shora uvedené jsme toho názoru, že pokud se muž a žena dostaví na matriční úřad za účelem učinění souhlasného prohlášení o určení otcovství k počatému dítěti, žena musí prokázat, že je těhotná. Nejběžnějším a pro ženu obvykle i nejjednodušším způsobem, jak prokázat těhotenství, je v tomto případě předložení těhotenského průkazu. Při předložení těhotenského průkazu matrikář neověřuje odborné lékařské informace v něm obsažené, ale pouze ověří těhotenství držitelky těhotenského průkazu (1. strana průkazu). Je možné akceptovat i předložení potvrzení ženského lékaře o těhotenství ženy.

V doporučeném vzoru „Zápisů o určení otcovství k nenarozenému /narozenému dítěti souhlasným prohlášením rodičů před matričním úřadem“, který byl připojen v příloze č. 4 a 5 informace č. 4/2008, byli rodiče zároveň poučeni a toto stvrdili svým podpisem, že berou na vědomí, že přestupku se dopustí ten, kdo úmyslně uvede nesprávný nebo neúplný údaj správnímu orgánu anebo mu požadovaný údaj zatají, ač má povinnost takový údaj uvést, nebo kdo úmyslně uvede nesprávný nebo neúplný údaj správnímu orgánu anebo mu požadovaný údaj zatají za účelem získání neoprávněné výhody. V doporučeném tiskopise se odkazuje na ustanovení § 21 odst. 1 písm. b) v té době platného zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů.

Dnem 1. 7. 2017 nabyl účinnosti zákon č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích. V této souvislosti byly Ministerstvem vnitra upraveny doporučené vzory „Zápisů o určení otcovství k nenarozenému/narozenému dítěti souhlasným prohlášením rodičů před matričním úřadem“ tak, že v jeho části „Poučení“ bude uvedeno, že fyzická osoba se dopustí přestupku tím, že úmyslně

- a) uvede nesprávný nebo neúplný údaj správnímu orgánu anebo mu požadovaný údaj zatají nebo uvede nesprávný anebo neúplný údaj v čestném prohlášení u správního orgánu,
- b) uvede nesprávný nebo neúplný údaj správnímu orgánu anebo mu požadovaný údaj zatají za účelem získání neoprávněné výhody.

Odkazuje se zde na ustanovení § 2 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 251/2016 Sb., o některých přestupcích.

Dále upozorňujeme, že dnem 1. 7. 2017 nabyl účinnosti zákon č. 183/2017 Sb., kterým se mění některé zákony v souvislosti s přijetím zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich a zákona o některých přestupcích. Částí 101. byl změněn zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých

¹ § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Podle nového ustanovení § 79a odst. 1 písm. d) zákona o matrikách se fyzická osoba dopustí přestupku tím, že určí otcovství souhlasným prohlášením rodičů k témuž dítěti opakovaně před jiným matričním úřadem nebo před soudem. Uvedené bylo rovněž doplněno do části „Poučení“ obou doporučených vzorů.

Zmiňovaná Informace č. 4/2008 byla zaměřena především na možné zneužívání institutu určení otcovství souhlasným prohlášením rodičů. Tato je i nadále platná po zohlednění nové právní úpravy zakotvené v zákoně č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů, (dále jen „občanský zákoník“), který nabyl účinnosti dnem 1. 1. 2014, zejm. ustanovení § 792 občanského zákoníku (podání návrhu na popření otcovství po uplynutí popěrné lhůty) a ustanovení § 793 občanského zákoníku (zahájení řízení o popření otcovství soudem i bez návrhu bylo-li otcovství určeno souhlasným prohlášením rodičů, ale otec dítěte takto určený nemůže být jeho otcem).

2. Současná přítomnost obou rodičů při určení otcovství souhlasným prohlášením

Na doporučeném vzoru souhlasného prohlášení jsou samozřejmě uvedeni oba rodiče, z uvedeného však nelze, podle našeho názoru dovodit, že souhlasné prohlášení musí být činěno oběma rodiči současně.

Na poradách a seminářích byli opakovaně matrikáři poučeni, že žádný právní předpis nestanoví, že by souhlasná prohlášení matky a domnělého otce měla být učiněna současně. Nicméně souhlasné prohlášení jak matky, tak otce je pravidlem². Naposled byla tato skutečnost zmiňována v Informaci č. 8/2016 ze dne 8. 3. 2016 ve věci „Určování otcovství souhlasným prohlášením rodičů“. V matriční praxi tedy nelze vyloučit případy, kdy např. matka učiní své prohlášení u matričního úřadu v jeden den a o dva dny později se k tomuto prohlášení připojí domnělý otec dítěte.

V této souvislosti upozorňujeme, že na internetových stránkách matričního úřadu není možné uvádět, že při souhlasném prohlášení o určení otcovství je třeba vyžadovat současnou přítomnost obou rodičů.

3. Prokázání totožnosti platným dokladem totožnosti

Jak již bylo uvedeno výše, správní orgán postupuje tak, aby byl zjištěn stav věci, o němž nejsou důvodné pochybnosti³. Matriční úřad proto nemůže mít pochybnosti o totožnosti muže a ženy, kteří činí prohlášení o určení otcovství.

² Komentář k Občanskému zákoníku II, Rodinné právo (Hrušáková/Králíčková/Westphalová a kol., Nakladatelství C. H. Beck, 2014, str. 541).

³ § 3 zákona č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů.

Je proto povinen před přijetím souhlasného prohlášení ověřit totožnost muže a ženy, kteří prohlášení činí a platnost jejich průkazů totožnosti.

Žádný právní předpis nestanoví, jakými doklady muž a žena prokazují svoji totožnost při určování otcovství. Podle našeho názoru rodič, státní občan České republiky, při určování otcovství předloží k prokázání své totožnosti platný občanský průkaz nebo cestovní doklad. Svoji totožnost však může prokázat i jiným platným průkazem totožnosti, např. řidičským průkazem, když řidičský průkaz je veřejná listina, kterou držitel prokazuje mj. své jméno, příjmení a podobu⁴. Jestliže jeden z rodičů má propadlý občanský průkaz, matrikář jej upozorní na to, že porušil příslušná ustanovení zákona o občanských průkazech a doporučí mu, aby si požádal o vydání nového občanského průkazu. Pokud předloží jiný platný průkaz totožnosti, nebo již nově vydaný občanský průkaz, je možné přijmout souhlasné prohlášení o určení otcovství.

Cizinec může prokázat svoji totožnost cestovním dokladem, nebo průkazem totožnosti občana členského státu Evropské unie anebo dokladem opravňujícím k pobytu na území České republiky podle zvláštního právního předpisu⁵, který je veřejnou listinou a obsahuje fotografii držitele.

Na závěr připomínáme, že pro výkon státní správy na úseku matrik využívají matriční úřady údaje ze základního registru, agendového informačního systému evidence obyvatel (AISEO), informačního systému cizinců, informačního systému evidence občanských průkazů a informačního systému evidence cestovních dokladů.⁶

4. Určení otcovství osobou, která není plně svéprávná

Činí-li prohlášení (o určení otcovství) ten, kdo není plně svéprávný, může je učinit pouze před soudem. Soud podle okolností případu posoudí, zda ten, kdo není plně svéprávný, je schopen jednat sám, nebo zda za něho bude jednat jeho opatrovník.⁷

Jak již bylo uvedeno výše, pro výkon státní správy na úseku matrik využívají matriční úřady údaje mj. ze základního registru a AISEO. Údaj o omezení svéprávnosti není údajem zapisovaným do občanského průkazu. V AISEO se však

⁴ § 103 odst. 1 zákona č. 361/2000 Sb., o provozu na pozemních komunikacích a o změnách některých zákonů (zákon o silničním provozu), ve znění pozdějších předpisů.

⁵ Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 221/2003 Sb., o dočasné ochraně cizinců, ve znění pozdějších předpisů.

⁶ § 84 odst. 2, § 84a odst. 1, § 84b odst. 1 a § 84d odst. 1 a 2 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

⁷ § 780 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů.

vedou o státních občanech České republiky údaje, mj. o datu nabytí právní moci rozhodnutí soudu o omezení svéprávnosti včetně uvedení čísla jednacího a označení soudu, který o omezení svéprávnosti rozhodl⁸.

Pokud by matriční úřad šetřením v AISEO zjistil, že jeden z rodičů není plně svéprávný, poučí je, že souhlasné prohlášení je možno učinit pouze před soudem.

Upravené doporučené vzory „Zápisů o určení otcovství k nenarozenému/narozenému dítěti souhlasným prohlášením rodičů před matričním úřadem“ v příloze připojujeme. Současně připojujeme 2 aktualizované informace (příloha č. 1 a 2), zpracované Ministerstvem práce a sociálních věcí ve věci určování otcovství, které budou matričním úřadem předány rodičům při určení otcovství souhlasným prohlášením.

Žádáme, aby s obsahem shora uvedeného byly seznámeny a veškeré přílohy předány všem matričním úřadům v působnosti krajských úřadů, obecních úřadů obcí s rozšířenou působností a magistrátů měst Brna, Ostravy, Plzně a Magistrátu hl. m. Prahy.

JUDr. Václav Henych
ředitel odboru

Vyřizuje: JUDr. Jana Hálová
tel. č.: 974 817 427
e-mail: jana.halova@mvcv.cz

Rozdělovník:

- všem krajským úřadům
- všem odborům vnitřních věcí magistrátů měst Brna, Ostravy a Plzně
- odboru živnostenskému a občanskosprávnímu Magistrátu hl. m. Prahy

⁸ § 3 odst. 3 písm. i) zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel a rodných číslech a o změně některých zákonů (zákon o evidenci obyvatel), ve znění pozdějších předpisů.